

การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15*

THE POTENTIALITY DEVELOPMENT OF SANGHA IN SANGHA ADMINISTRATION REGION 15

พระมหาทรงศักดิ์ ชยวฑฺฒโน(หงส์วิลัย)

Phramaha Songsak Jayavaddhano (Hongwilai)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: kriengsakfong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของพระสังฆาธิการ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการและเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า 1) สภาพทั่วไปมีการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการให้รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เช่น การให้ทุนเพื่อศึกษาต่อ อบรม ทุนด้านการปกครองคณะสงฆ์ เรียนบาลี และอบรมการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ประกอบด้วยด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตามกระบวนการ POSDC พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการทั้ง 3 ด้าน มีดังนี้ 3.1) การพัฒนาด้านความรู้ ด้วยการส่งเสริมการศึกษาทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติ 3.2) การพัฒนาด้านทักษะ เน้นการปฏิบัติตามแผน มีรูปแบบการจัดองค์การคัดเลือกบุคลากรที่มีความรอบรู้กฎระเบียบตามระบบสั่งการและมีการควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบ เพื่อลดช่องว่างในการปกครองสงฆ์ 3.3) การพัฒนาด้านความสามารถ เพื่อให้พระสังฆาธิการมีความสามารถในการปฏิบัติกิจการพระพุทธศาสนาทั้ง 6 ด้าน

คำสำคัญ: การพัฒนา, ศักยภาพ, พระสังฆาธิการ

Abstract

Objectives of this research were: To study general conditions of administrative monks in the Sangha Administration, To study factors that affected the potentials development of administrative monks and 3 To propose the approaches to the potentials development of administrative monks at Sangha Administration,

* Received 19 February 2020; Revised 14 March 2020; Accepted 30 March 2020

Region 15 Using Mixed Methods. Findings were 1) General conditions of administrative monks, there were continuous supporting the potentials development in both Dhamma and sectarian knowledge, supporting scholarship for administrative monks to continue their education at Pali studies, training in meditation practice. 2) Factors affecting the potentials development of administrative monks at Sangha Administration, Region 15 consisted of knowledge and skill according to POSDC process that were found that by overall the development was at high level 3) Approach of Development for administrative monks' consisted of 3 aspects: 3.1) Knowledge development; there should be planning, organizing, personnel management, directing and controlling, 3.2) Skill development; administrative monks must be trained to have skill in 6 tasks according to POSDC. They are Planning, Organizing, Staffing, Directing, and Controlling and these components. 3.3) Potentials development; training administrative monks to be able to perform religious functions in 6 areas: 1) administration, 2) education, 3) dissemination, 4) construction and repairing, 5) education support and 6) public welfares. and performed duties effectively and always developed one – selves.

Keywords: Development, Potentiality, Sangha

บทนำ

การปกครองคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาลเป็นการทำหน้าที่ของพระภิกษุทุกรูปที่อยู่ร่วมกันในอารามนั้น ๆ มีสิทธิเท่าเทียมกันในการช่วยเหลือทำหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ ให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย (พระมหาธรรมรัต อริยมโม, 2545) ดำเนินการปกครองด้วยวิธีการคัดเลือกกลั่นกรองบุคลากรมาบวชในพระพุทธศาสนา เล่าเรียนพระธรรมวินัย เพื่อนำไปสู่การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงถวายช่วยจัดระบบปกครองขึ้นเป็นครั้งแรก ด้วยการที่ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์รัตนโกสินทร์ศก 121 ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 โดยยกเลิกฉบับแรกนั้นก็เพื่อจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ให้มีรูปแบบคล้ายกับการปกครองฝ่ายอาณาจักร ครั้นเมื่อถึงรัชการปัจจุบันได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่ถือว่าเป็นรูปแบบการปกครอง

คณะสงฆ์ ถึงแม้ว่าจะมีการออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติและออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย และพระธรรมวินัย (จารุรัตน์ ปั่นมณี, 2550)

พระพุทธศาสนาจะรุ่งเรืองและพัฒนาไปได้นั้นพระสังฆาธิการ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการปกครองคณะสงฆ์ พระสังฆาธิการเป็นหัวหน้าหน่วยงานบังคับบัญชาควบคุม พระภิกษุ ที่อยู่ใต้คำบังคับบัญชา แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าบทบาท ของพระสังฆาธิการ เจ้าคณะอำเภอต้องรับผิดชอบในการกิจการคณะสงฆ์

ในปัจจุบันพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 งานกิจการคณะสงฆ์ มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้พระสังฆาธิการจำเป็นต้องเร่งปรับตัวในการทำงานเชิงรุก เพื่อพัฒนา ศักยภาพให้สามารถบริหารงานคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพ การบริหารคณะสงฆ์ซึ่งอาจจะดูแล ไม่ทั่วถึงจะกลายเป็นภาระของเจ้าคณะปกครองชั้นสูงขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครอง คณะสงฆ์ภาค 15
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครอง คณะสงฆ์ภาค 15

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อศึกษาการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อเป็นผู้นำในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 และวิธีวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา การพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อเป็นผู้นำในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปมีการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการให้รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เช่น การให้ทุนเพื่อศึกษาต่อ อบรม ทุนงานด้านการปกครองคณะสงฆ์ เรียนบาลี และอบรม การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นต้น แต่การดูแลไม่ทั่วถึงเพราะพระสังฆาธิการมีภาระหน้าที่ มากจนเกินไป จึงมีปัญหาด้านการปกครองในเรื่องกฎระเบียบ วินัย ตามกฎหมายบ้านเมือง ควบคุมดูแลให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎระเบียบ กติกา มติ ของคณะสงฆ์ ทำให้การบริหาร

ไม่อยู่ในระบบ ศักยภาพด้านเทคโนโลยียังมีน้อย ขาดความพร้อมการทำงานในระบบยุคไอที การจัดการไม่มีงบประมาณในการจัดอบรมให้องค์กรของสงฆ์ เกิดปัญหาในด้านการทำงานล่าช้า การเดินทางไม่สะดวก การประสานงานค่อนข้างล่าช้า ซึ่งต้องพัฒนาทั้งการจัดองค์กร คณะสงฆ์ การบริหารคณะสงฆ์เพื่ออำนวยความสะดวกอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ประกอบด้วยด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตามกระบวนการ POSDC พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านคือ ด้านการจัดองค์กร โดยการฝึกอบรมความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้แก่พระสังฆาธิการ ด้านการบริหารบุคคล มีนโยบายและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ที่ทำให้เกิดความเข้าใจ นำไปปฏิบัติ และจะเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้านการวางแผน โดยการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการให้มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ตามกฎหมายระเบียบของวัด ด้านการควบคุม โดยการส่งเสริมและสนับสนุน ให้พระภิกษุมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการอำนวยความสะดวกแก่บุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวก โดยองค์การหลักที่กำหนดให้พัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ มีความรู้และเทคนิคในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ในแต่ละด้านคือ 1) การพัฒนาด้านความรู้ ด้วยการส่งเสริมการศึกษาทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติ แผนพัฒนาตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเรียนรู้ได้ตลอดเวลาหลังจากที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจประจำวันแล้ว 2) การพัฒนาด้านทักษะ เน้นการปฏิบัติตามแผน มีรูปแบบการจัดองค์กร คัดเลือกบุคลากรตามระบบสั่งการและมีการควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบ เพื่อลดช่องว่างในการปกครองสงฆ์ รอบรู้กฎระเบียบ แผน 3) การพัฒนาด้านความสามารถ เพื่อให้พระสังฆาธิการมีความสามารถในการปฏิบัติกิจการพระพุทธศาสนาทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ประกอบด้วย สร้างศรัทธา ใช้เหตุผล ยึดระเบียบวินัย ให้พระสังฆาธิการมีความรู้ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาวัดของตนให้เจริญก้าวหน้า สอนงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนอยู่เสมอ

อภิปรายผล

1. ด้านการวางแผน พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้นพระสังฆาธิการต้องเข้าใจการปกครองคณะสงฆ์ เข้าใจกฎ ระเบียบ กติกา ข้อวัตรของพระของตน การวางแผนรูปแบบการพัฒนาของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ ให้มีความรู้

ความเข้าใจในด้านการปกครองสงฆ์ตามกฎหมายระเบียบของวัดอย่างนี้ 1 แบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มพัฒนาวัด 2) กลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา 3) กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ให้พระสังฆาธิการเรียนรู้กฎ ระเบียบ อำนาจหน้าที่ ของผู้ที่จะเป็น พระสังฆาธิการอย่างเข้าใจและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ พระครูสันติธรรมภาวิรัต (บุญชัย สนติกโร) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 ประกอบด้วย ระบบการปกครองที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การพัฒนารูปแบบด้านการวางแผน มีการวางแผนในการส่งเสริมคุณภาพของพระสังฆาธิการทุกระดับชั้น ในการปกครองคณะสงฆ์ทุกด้าน (พระครูสันติธรรมภาวิรัต (บุญชัย สนติกโร), 2558)

2. ด้านการจัดการองค์กร พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพ พระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การขยายผลงานการดำเนินงานใน 4 งานหลัก 2 งานรอง มอบหมายดำเนินงานเพิ่มความสามารถ จัดอบรมในช่วงฤดูพรรษาจัดให้เข้าอยู่ในบริวาสกรรม นำผู้มีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ มาฝึกอบรมให้พระสังฆาธิการได้เรียนรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ สอนให้พระสังฆาธิการมีความรู้ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติณฺโธ) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ ภาค 1” ผลการวิจัย พบว่า การปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนาการด้านเทคโนโลยี ซึ่งบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนาการปกครองไปพร้อมกับความเจริญและมีกฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก คือ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งมีรูปแบบที่ปฏิบัติชัดเจนมากยิ่งขึ้น (พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติณฺโธ), 2558)

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า คณะสงฆ์มีนโยบายและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ที่ทำให้เกิดความเข้าใจ นำไปปฏิบัติ และจะเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการพัฒนาการจัดการองค์การด้านการปกครองคณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยการหาวิชาการความรู้ใส่ตนเอง ทำงานอย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน มีนโยบายร่วมกับแผนระยะสั้น ทำตามงานที่ร่วมกันรับผิดชอบนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ และต้องเปิดโอกาสให้พระสังฆาธิการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนโครงการ ตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ พระครูปลัดธวัช (ทองยอด) และคณะ วิจัยเรื่อง “แนวทางฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ในการ

พัฒนาชุมชนอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร” ผลการศึกษาพบว่า พระสงฆ์มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาป้องกันปัญหาสังคมในชุมชน มีความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ต่อการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์ต้องเข้ามีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในการพัฒนาชุมชน การทำหน้าที่ตามบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบัน มี โดยกำหนดแผนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 เรื่องและผู้รอบรู้เฉพาะทาง (SMS) ตรวจสอบประเมิน พบว่ามีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรได้ (พระครูปลัดธวัช (ทองยอด) และคณะ, 2560)

4. ด้านการอำนวยการ ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรร่างนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม ระยะสั้นทำตามนโยบายที่ร่วมกันร่าง จัดประชุมร่วมกันร่างแผนงาน ร่วมปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติณฺโธ) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ ภาค 1” พบว่า การปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนาการด้านเทคโนโลยี ซึ่งบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนา การปกครองไปพร้อมกับความเจริญและมีกฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ (พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติณฺโธ), 2558) ดังนั้น รูปแบบแนวคิดและวิธีการในการปกครองคณะสงฆ์ มีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการให้องค์กรคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำในการปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยจริยวัตรข้อปฏิบัติ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม เอื้อต่อพระธรรมวินัย จึงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติมหาเถรสมาคม เป็นแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด ราชการ (พระครูวิสุทธิธานันท์คุณ (สุศักดิ์ วิสุทธิธาดาโร), 2558)

5. ด้านการควบคุม ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้พระภิกษุมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการอำนวยการความสะดวกแก่บุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการซึ่งสอดคล้องกับ พระครูสันติธรรมาภีรัต (บุญชัย สุนติกโร) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ประกอบด้วย ระบบการปกครองที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การพัฒนารูปแบบด้านการวางแผน มีการวางแผนในการส่งเสริมคุณภาพของพระสังฆาธิการทุกระดับชั้นในการปกครองคณะสงฆ์ทุกด้าน (พระครูสันติธรรมาภีรัต (บุญชัย สุนติกโร), 2558)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ในการจัดองค์การปกครองคณะสงฆ์ให้เกิดความเข้าใจ นำไปปฏิบัติใจ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ตามกฎหมายของวัด โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้พระภิกษุ มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพัฒนาพร้อมกับการศึกษาพระธรรมวินัย ส่งเสริมการศึกษา ทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ โดยจัดทำแผนปฏิบัติแผนพัฒนา แผนยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดทิศทาง ในการปกครอง ตามกระบวนการ POSDC ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัด องค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) และ การควบคุม (Controlling) มาใช้ในการวางแผนการปกครอง เพื่อลดช่องว่างในการปกครอง สงฆ์รอบรู้กฎระเบียบ แผนระยะสั้น ระยะกลางระยะยาว การพัฒนาด้านความสามารถ เพื่อให้พระสังฆาธิการมีความสามารถในการปฏิบัติกิจการพระพุทธศาสนาทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่ 4) ด้านการสาธารณูปการ 5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ประกอบด้วย สร้างศรัทธา ใช้เหตุผล ยึดระเบียบวินัย ให้พระสังฆาธิการมีความรู้ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนา วัดของตนให้เจริญก้าวหน้า สนองงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปขยายผลต่อในเชิงนโยบาย สำหรับวัดที่สนใจ พัฒนา ศักยภาพพระสังฆาธิการพร้อมกับให้รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมให้มั่นนโยบายและวิธีการ ปกครองคณะสงฆ์ที่ทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ พระพุทธศาสนามีความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

รูปแบบนี้หากเป็นการจัดตั้งวัดใหม่จะค่อนข้างเหมาะสม เพราะเป็นการเริ่มต้น การจัดการ หากมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการในวัด ก็จะไม่สร้างความไม่เข้าใจให้เกิดขึ้น สำหรับการนำไปจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของวัด มีความเหมาะสมที่จะเลือก ขนาดไหน การพัฒนาด้านความรู้ ในการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ และการควบคุม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับ การนำรูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการตามศักยภาพในตน

เอกสารอ้างอิง

- จารุรัตน์ บัณมณี. (2550). *กฎหมายคณะสงฆ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชติธโร). (2558). กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ ภาค 1. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดธวัช (ทองยอด) และคณะ. (2560). แนวทางฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. ใน *ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิสุทธาจารย์นาคคุณ (สุรศักดิ์ วิสุทธาจาโร). (2558). การบริหารจัดการวัดเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสันติธรรมมาภิรัต (บุญชัย สุนติกโร). (2558). การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธรรมมรุต อริยมโม. (2545). การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักรัฐศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก. ใน *วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.